

آموزش زبان متناسب با نیازهای فعلی کشور

نیاز به آموزش زبان در سطح ملی کمتر احساس می‌شد. در حالی که در دهه‌های بعد از انقلاب، این نیاز به شکلی ملموس در سطح ملی رخ نمود و افزایش یافت. دلیل آن نیز روشن است. ملتی که می‌خواهد جایگاه عالی و عزت، استقلال و هویت خود را پاس دارد به تعاملی وسیع و گسترده در سطح جهانی نیاز دارد.

با مقایسه‌ی سطح تعانلات بین‌المللی در گذشته و حال به این واقعیت پی می‌بریم که در حال حاضر، حضور کشور مادر مجامع بین‌المللی و رایزنی و ارتباط با ملت‌های گوناگون در پنج قاره‌ی جهان، افزایش بی‌سابقه‌ای یافته، رسالت انقلابی، اهداف عالی اسلامی و جایگاه علم و فناوری بومی ما نیز در سطحی است که این افزایش را توجیه می‌کند. با توجه به این که تعاملات در سطح

با تبریک فرا رسیدن دهه‌ی فجر انقلاب شکوهمند اسلامی ملت ایران به همه‌ی دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت، به‌ویژه دبیران و مدرسان محترم زبان خارجی، فرصت را مغتنم می‌شماریم و به مرور آن بخش از ایده‌آل‌های انقلاب می‌پردازیم که در ارتباط با آموزش زبان خارجی‌اند. هدف آن است که با تأمل در گذشته و حال آموزش زبان بتوانیم موقعیت را بهتر درک کنیم و راه آینده را بهتر بشناسیم.

یکی از مهم‌ترین ایده‌آل‌های انقلاب اسلامی ملت ما، احیای هویت فرهنگی و به تبع آن، ایجاد محیطی مناسب برای پیشرفت علوم و فنون گوناگون است که خود مستقیماً با آموزش زبان‌های خارجی، به‌ویژه زبان انگلیسی، ارتباط دارد. در گذشته به دلیل وابستگی فرهنگی، فنی و اقتصادی،

بین‌المللی عمدتاً به زبان انگلیسی صورت می‌گیرند، این سؤال مطرح است که: «آیا آموزش زبان انگلیسی متناسب با نیازهای فعلی کشور توسعه یافته است؟»

در پاسخ به سؤال مذکور باید به این واقعیت اشاره کنیم که آموزش زبان انگلیسی در کشور رشد کمی فوق‌العاده‌ای داشته است. یکی از شاخص‌های این رشد در سطح آموزش عالی، تعداد و تنوع دوره‌های تحصیلی آموزش زبان است. در حال حاضر دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای آموزش زبان انگلیسی، در دانشگاه‌های و سایر استان‌های کشور دایر شده‌اند و هرساله تعداد قابل توجهی به جمع فارغ‌التحصیلان این دوره‌ها افزوده می‌شود. لذا می‌توان گفت زمینه‌ی تربیت نیروی انسانی مورد نیاز برای توسعه‌ی کمی و کیفی آموزش زبان در کشور فراهم شده است.

شاخص دیگر رشد فراوان، نیاز به آموزش زبان در بخش خصوصی است که به توسعه‌ی آموزشگاه‌های زبان و تنوع دوره‌ها انجامیده است. یکی دیگر از شاخص‌های رشد، افزایش بی‌سابقه‌ی تقاضا برای شرکت در آزمون‌های استاندارد توانش زبانی نظیر «تافل» و «آیلتس» است که نشان‌دهنده‌ی نیاز به کسب سطح خاصی از توانش زبانی برای اشتغال یا تحصیل است. با وجود توسعه‌ی کمی آموزش زبان، به نظر نمی‌رسد کیفیت آموزش متناسب با نیازهای تعاملاتی کشور رشد کرده باشد. شاهد این امر مشکلاتی است که در حال حاضر متقاضیان تحصیلات تکمیلی با آن‌ها روبه‌رو هستند. آنان با عدم تطابق سطح توانش زبانی‌شان متناسب با نیازهای دوره‌های تکمیلی روبه‌رو هستند که باعث می‌شود چندین بار در آزمون‌های توانش زبانی شرکت کنند تا بتوانند حد نصاب لازم را به‌دست آورند.

اکنون این سؤال مطرح می‌شود که: چرا فارغ‌التحصیلان دوره‌های کارشناسی به سطح مناسبی از توانش زبانی نائل نمی‌شوند؟ یکی از دلایل این امر، شکافی است که در حال حاضر بین آموزش زبان در سطح متوسطه و سطوح دانشگاهی مشاهده می‌شود. با توجه به محدود بودن زمان آموزش زبان در سطح دانشگاه، معمولاً این آموزش‌ها در سطح متوسطه تنظیم می‌شوند تا دانشجویان را برای ورود به زبان تخصصی آماده کنند و انتظار می‌رود آموزش زبان در سطح متوسطه فارغ‌التحصیلان را قبل از ورود به دانشگاه به این سطح برساند.

با سازوکارهای فعلی آموزش زبان در سطح متوسطه، کسب این سطح از توانش زبانی تقریباً غیرممکن به نظر می‌رسد. از آن‌جا که زیرساخت‌های لازم برای آموزش کیفی زبان مهیاست، ضرورت دارد با سیاست‌گذاری‌های لازم، آموزش زبان در سطح متوسطه، متناسب با نیازهای فعلی کشور که برخاسته از ایده‌آل‌های انقلاب شکوهمند اسلامی کشورمان است، تحول یابد. در این زمینه آن‌چه در شمارهی گذشته درباره‌ی اهداف آموزش زبان در سند برنامه‌ی درسی ملی مطرح شد نیز، این نیاز را تأیید می‌کند.

در شمارهی حاضر، در راستای اهداف مجله‌ی «رشد آموزش زبان» سعی شده است، مجموعه‌ی متنوعی از موضوعات متفاوت، متناسب با بخش‌های گوناگون مجله فراهم شود و در اختیار خوانندگان محترم قرار گیرد. اولین موضوع که با دو مقاله به زبان فارسی در بخش «رشد و معلم» ارائه شده، بحث «اقدام‌پژوهی» است که جزو نیازهای فعلی برنامه‌ی درسی در جهت تحول کیفی در آموزش زبان محسوب می‌شود. در همین بخش، گزارش کوتاهی از هفتمین کنفرانس «انجمن استادان زبان و ادبیات انگلیسی ایران» نیز به چاپ رسیده است. قابل ذکر است که مجله‌ی رشد آموزش زبان در کنفرانس آتی این انجمن در «دانشگاه الزهرا» حضور خواهد یافت. گزارش این کنفرانس نیز در شمارهی آینده به چاپ می‌رسد. بخش رشد و معلم مطالب دیگری را هم دربرمی‌گیرد که عبارت‌اند از: ایده‌ها و پیشنهادات، مطالب مفرح و معرفی کتاب.

در بخش پژوهشی، سه مقاله به چاپ رسیده‌اند که به این موضوعات می‌پردازند: «روشی برای ارتقای اعتبار و پایایی آزمون بسته پاسخ»، «تأثیر آمادگی قبلی بر عملکرد زبانی زبان‌آموزان در فعالیت‌های نوشتاری»، و بالاخره «تأثیر راهبردهای فراشناختی بر خواندن و درک مطلب زبان‌آموزان کل‌نگر و جزئی‌نگر زبان انگلیسی». مقاله‌ای که در بخش فرانسه‌ی مجله به چاپ رسیده، به معرفی انواع متون و کارکردهای آن‌ها و سیر تحولشان در روش‌های آموزش زبان فرانسه پرداخته است.

شایان ذکر است، در شمارهی حاضر به دلیل تراکم مقالات، بخش «نگاه نزدیک به آموزش و یادگیری» حذف شده است. امیدوارم حاصل تلاش جمعی هیئت تحریریه و مجموعه‌ی امور فنی چاپ، مورد توجه‌ی خوانندگان محترم مجله قرار گیرد.